

СТУДИИ НА СЛУЧАЈ ЗА ТЕСТ – МЕЃУНАРОДНО ПРАВО

1. Државата Х ја ратификувала Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација на жената. Согласно системот на известување на државите предвиден со Конвенцијата, државата Х има определени обврски во оваа смисла.
2. Во случајот *Shirin Aumeeruddy-Cziffra et al v. Mauritius* (случајот на жените од Маврициус), неколку жени од Маврициус се обратиле пред Комитетот за човекови права тврдејќи дека се жртви на повреда на правата загарантирани во Пактот за граѓански и политички права. Имено, Законот за имиграција на Маврициус гарантира автоматски право на престој за странските жени кои стапиле во брак со мажи од Маврициус, но не го предвидува истото во однос на странските мажи кои стапиле во брак со жени од Маврициус. Апликантките, чии сопрузи биле странски државјани, се повикале на дискриминација врз основа на пол, еднакви права на мажите и жените, незаконско мешање во приватноста и заштита на семејството (повреда на член 2, член 3, член 17, член 23 и член 26 од Пактот за граѓански и политички права). Во овој случај Комитетот дава неколку толкувања кои се водечки во однос на значењето на поимот „жртва“.
3. Лицето И.С. се обратило пред Комитетот против тортура тврдејќи дека е жртва на повреда на права од Конвенцијата против тортура или друг суров, нехуман или понижувачки третман или казнување од страна на неговата држава. Определи го редоследот на дејствијата по кои би се одвивала постапката по неговата индивидуална жалба/комуникација:
4. Во случајот *Х.У. против Уругвај*, во кој Уругвај негираше дека исчезнатото лице било притворено, Комитетот за човекови права го воспостави правилото кое се однесува на товарот на докажувањето во постапките по индивидуалните жалби/комуникации.
  - а. Трансфер на лице осудено во странство, се пренесува во Р. Македонија доколку
5. На 11.09.2017 година, при влез во Р. Македонија, на граничен премин „Блаце“ од слобода е лишено лицето К. А. Родено во Р.Косово. Истото е предмет на распишана меѓународна потерница од страна на Интерпол Загреб со цел екстрадиција во Р.Хрватска. Потерницата е распишана по наредба на судски власти во Р.Хрватска согласно која лицето во Р.Хрватска се бара за издржување на казна на која е правосилно осуден за кривичното дело- Илегално пренесување на лица преку државна граница согласно на хрватскиот кривичен закон. Во потерницата се наведени факти на случајот, опис на бараното лице и одредби согласно КЗ и ЗКП на Р.Хрватска кои биле применети. Во потерницата наведено е дека бараното лице било осудено на казна затвор во траење од три години, како и тоа дека застарувањето на извршувањето на казнатана стапува на 24.10.2022 година. Во потерницата се дадени гаранции дека екстрадиција ќе се бара доколку лицето се лиши од слобода. Пред истекот на 24 часа од лишувањето од слобода лицето е изведено пред судија на претходна постапка, а Јавниот обвинител до судијата на претходна постапка на Основен суд Скопје 1 Скопје достави предлог за определување на мерка притвор. Во предлогот е наведено дека доколку на бараното лице не му се определи мерка притвор ќе се даде во бегство, односно дека ќе се крие со цел да ја избегне екстрадицијата, со што е оправдан основот од чл. 161 ст. 1 т. 1 од ЗКП. На овој основ укажуваат фактите дека бараното лице откако е осудено во Р.Хрватска, аво фаза кога требал да се јави на издржување затворска казна, побегнал од државата и со тоа го избегнали издржувањето на казната. Судијата на претходна постапка на надлежниот суд во Скопје, по повод поднесениот предлог за определување на притвор, на лицето предмет на барање за екстрадиција, најпрво му го провери идентитетот па го поучи дека има право на судски преведувач, дека има право да земе бранител по свој избор, а во спротивно судот ќе му определи бранител по службена должност, му соопшти дека против него е распишана меѓународна потерница со барање за негова екстрадиција во Р. Хрватска и го поучи дека може да даде согласност за екстрадиција по скратена постапка. Лицето откако ги сослуша поуките и известувањето, во присуство на преведувач и бранител, изјави дека се откажува од начелото на специјалност и бара во скратена постапка да биде екстрадиран. Судијата го поучи дека дадената согласност за екстрадиција по скратена постапка, не може да се отповика. На ова нешто лицето изјави дека ја разбира поуката и дека останува на искажаната согласност. Јавниот обвинител согласно чл. 72 ст. 1 од Законот за

меѓународна соработка во кривична материја, даде мислење дека се исполнети законските претпоставки за негова екстрадиција. Кривичниот совет на Одделението за организиран криминал и корупција во надлежниот суд донесе Решение со кое се дозволи екстрадиција по скратена постапка

6. Интерпол Белград распишува меѓународна потерница против лицето Н.Н. роден во Р. Србија, со место на живеење во Р. Косово, за што приложува уверение дека лицето е државјанин на Р. Србија. Кон потерницата не е доставена фотографија и не е содржан описот на лицето кое се бара. Лицето предмет на барање на потерницата пред истекот на 24 часа од лишувањето од слобода, изведено е пред судија на претходна постапка. Јавниот обвинител достави предлог за определување мерка притвор поради екстрадиција.
На записник пред судија на претходна постапка, лицето предмет на барање за екстрадиција, во моментот кога судијата го проверува неговиот идентитет, негира дека е тоа лице за кое што е распишана меѓународната потерница за екстрадиција и бара да биде веднаш ослободен. Судијата на претходна постапка му определува мерка притвор и со посредство на Интерпол – Скопје, бара од српските власти да ги достави сите документи со кои што со целост и со сигурност ќе се потврди идентитетот на бараното лице. Во меѓувреме МВР на РМ го известува дека бараното лице не е македонски државјанин и дека делото поради кое се бара негова екстрадиција, не е извршено на територија на Р. Македонија, против Р.Македонија или против нејзин државјанин. Српските власти известува дека немаат на располагање фотографија на ова лице со кое би можело да се провери идентитетот на лицето за кого е побарана екстрадиција. Појаснија дека немаат нити опис. Поради оваа причина, а како не се потврди идентитетот на лицето, судот утврди дека не се исполнети законските претпоставки за екстрадиција.
7. Со пресуда на Основен суд во Прилеп лицето С.М. од Прилеп, македонски државјанин, огласен е за виновен и осуден на казна затвор од една година и шест месеци. Осудениот по правосилната пресуда, кога добивил упатен акт, не се јавил на издржување на затворската казна. Полицијата утврдила дека е недостапен на органите за прогон. Судијата за извршување на санкции издал наредба за распишување на меѓународна потерница во која навел дека апсолутната застареност за извршување на казната настапува на 14.02.2019 година. Во прилог на наредбата судијата доставил наредба за приведување на Основен суд Прилеп и правосилната пресуда.
Преку Министерството за правда на Р. Македонија добиено е известување од Интерпол дека лицето е фатено на територија на Р. Унгарија и дека е потребно да се достават потребните документи за негово екстрадирање, со цел издржување затворска казна.
8. На 09.06.2017 година Кривичниот совет на надлежниот основен суд во Скопје до Надлежното основно јавно обвинителство достави предмет оформен во судот по повод барање на правосуден орган во Р. Австрија, со цел да се даде мислење во врска со признавање странска судска пресуда изречена во Р. Австрија против македонски државјанин, по што следи негово трансферирање како осудено лице кое да издржува затворска казна на територија на Р. Македонија.
Јавниот обвинител го извести судот дека ќе присуствува на закажаната седница. На седницата пред кривичниот совет на судот, присуствуваат бранителот на осудениот поставен по службена должност и Јавниот обвинител. Двете странки (јавниот обвинител и бранителот) се согласија дека условите за признавање на странската судска пресудасе исполнети. Кривичниот совет на надлежниот суд донесе пресуда со која обвинетиот го огласи за виновен за предметниот кривичен настан случен во Р. Австрија, за сторено кривично дело кое соодветствува со кривично дело предвидено како такво во КЗ на Р. Македонија. Казната затвор во траење од 10 години на која што бил осуден, судот ја преиначи и изрече затворска казна во траење од 8 години и 11 месеци, а во која казна го засмета и времето поминато во притвор.
9. Према лицето У.Ј. државјанин на Р. Србија, по распишана меѓународна потерница на Интерпол Брисел, определена е мерка притвор поради екстрадиција во траење од 30 дена по предлог на јавен обвинител. Судијата на претходна постапка на надлежниот суд, официјално го известува Министерство за правда на Р. Македонија дека лицето е притворено врз основа на потерница на Интерпол - Брисел, па со оглед на тоа ќе биде потребно да ја известат државата барател - Кралство Белгија, дека лицето за кое распишале потерница за екстрадиција, се наоѓа во притвор заради екстрадиција, дека

лицето не се согласило да биде екстрадирано во скратена постапка, поради што ќе треба да достават официјално барање за екстрадиција и потребни документи врз основа на кои да се донесе одлука. Белгиските власти во рок од 40 дена ги доставуваат сите потребни документи по што кривичниот совет на судот одлучи дека се исполнети законските претпоставки за екстрадиција. Министерот за правда на Р.Македонија по изминати 60 дена од денот на притварањето на ова лице, донесе одлука бараното лице да се екстрадира во Кралство Белгија.

10. Лицето Д. И., косовски државјанин, лишено е од слобода по распишана меѓународна потерница при влез на Р. Македонија на граничен премин Аеродром „Александар Велики“ во Скопје. Потерницата ја распишува Интерпол Љубљана со цел негова екстрадиција во Р.Словенија. Лицето е правосилно осудено за кривично дело - Криумчарење мигранти од КЗ на Р.Словенија,а побегнало од затвор за време на издржување на затворската казна. Словенските власти бараат доколку лицето биде уапсено, да му се определи притвор поради екстрадиција. Во потерницата е наведено дека на осудениот му е судено во негово присуство. Судијата на претходна постапка му определува бранител по службена должност на лицето кое е изведено пред судот пред истек на 24 часа откако е лишено од слобода, а по предлог на Јавниот обвинител од надлежното јавно обвинителство, носи решение со кое на бараното лице му се определува мерка притвор заради екстрадиција. Во меѓународната потерница издадена од надлежните власти во Р.Словенија наведено е дека лицето е правосилно осудено на казна затвор од 8 месеци, а кога побегнал му останало да доиздржи уште три месеци и 29 дена од затворската казна.
11. На територија на Р. Македонија, по распишана меѓународна потерницаиздадена од турските власти, лишена е од слобода С.Џ.Н. турска државјанка.Турските надлежни правосудни органи официјално бараат истата да се екстрадира во Р.Турција, каде да ја доиздржи затворска казна по правосилна судска одлука, од причина што побегнала од затвор. Во прилог на официјалното барање доставени се докази дека согласно Кривичниот законик на Р.Турција за кривичното дело за кое е правосилно осудена,предвидена е смртна казна.
12. Јавниот обвинител наДржавното обвинителство од Лиеж, Кралство Белгија во врска со негова истрага започната во април 2012 година против повеќе лица инволвирани во вршење кривични дела поврзани со трговија со дрога, се обрати директно до обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција Скопје како надлежно, со замолница итно да им се достават докази за казнената осудуваност на лицата под истрага, од кои дел се македонски државјани, како и дали против нив се водат кривични постапки на територија на Р. Македонија. Надлежниот јавен обвинител по добивањето на ваквото барање се обрати до МВР на РМ БЈБ Сектор за внатрешни работи - одделение за администрација и аналитика,од каде побара известување за лицатадали во Р.Македонија била водена кривична постапка и биле поднесени кривични пријави. По добиениот одговор во писмена форма, канзената евиденција преку Интерпол Скопје, при МВР ЦПС Сектор за меѓународна полициска соработка се достави информација за податоците од значење за истрагата, а Министерството за правда на Р.Македонија се известил дека имало директна соработка меѓу обвинителствата, дека е постапено и официјално се доставија доказите во прилог на официјалното известување.
13. На територија Кралство Белгија во градот Антверпен, македонски државјанин С. М.,предизвикува пожар, во кој сопственикот на локалот каде се одвива настанот, како последица задобива тешки телесни повреди од кои по неколку дена починува. Сведоци на настанот се шест лица, а сопственикот на зградата во која е изнајмен опожарениот локал и сопругата на починатиот, се оштетени. Веднаш по настанот македонскиот државјанин со семејството бега од Кралство Белгија и илегално влегува воР.Македонија. Белгиските власти поднесуваат барање за трансфер на казнена постапка преку Министерството за правда на Р.Македонија.
14. По меѓународна потерница на Интерпол Атина, во Скопје лишено е од слобода лицето П. К. државјанин на Р. Грција. Откако му е определен притвор заради екстрадиција надлежните судски власти од Р. Грција, доставија официјално барање за екстрадиција, со списи од предметот. Во фаза на носење одлука за екстрадиција на лицето,со оглед дека се исполнети законските претпоставки за екстрадиција, грчките власти доставија дополнително барање за екстрадиција и за други две кривични постапки поврзани со други настани и со други квалификации на кривичните дела. Во меѓувреме по првото барање лицето П.К. е екстрадирано во Р.Грција. По второто дополнително барање да се

дозволи екстрадиција и за други две кривични постапки за други кривични дела така што одлуката за исполнетост на претпоставките за дополнителната екстрадиција, е донесена откако се доставија доказите за дополнителното барање кое се однесува на две кривични постапки, при што во едната кривична постапка на бараното лице му е судено во отсуство, а во другата во моментот кога побегнало лицето кривичната постапка била во тек.

15. Белгиските власти спроведуваат истрага против државјанин на Р. Србија за кривично дело кое по квалификацијата одговара на кривично дело-Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори по чл. 215 пропишано во КЗ на РМ. Во Р. Македонија живее лице кое е сведок на дел од преземените дејствија оценети за противзаконити, а се предмет на истрага. Надлежниот Јавен обвинител од Кралство Белгија замолува надлежниот Јавен обвинител во Р. Македонија, сведокот да го сослуша и да дозволи при сослушувањето да присуствуваат службени лица од Кралство Белгија.
16. За време на предистражна постапка која се води на територијата на Р. Македонија, се добиваат оперативни информации дека македонските државјани, инволвирани во предметните кривично правните настани, комуницираат и дел од дејствијата ги превземаат заедно странски државјани дел од криминални структури од соседна држава. За прибирање на докази со кои судот треба да се убеди дека групата е меѓусебно поврзана и во исто време е поврзана и со странски криминални структури, потребно е истите да се прибават и на територијата на друга држава.
17. Во кривично правен настан инволвирани се 13 лица кои што како припадници на група превземаат дејствие на извршување повеќе кривични дела на изнуди и лихварство. Во текот на спроведувањето на истрагата две лица признаваат вина и преку нивните бранители иницираат постапка за спогодување со Јавниот обвинител
18. Јавниот обвинител во моментот кога на одбраната и доставува на известување дека ја завршува истражната постапка, добива усмен предлог од нивна страна да се склучи предлог спогодба. Во врска со склучувањето предлог спогодба во просторијата на јавното обвинителство во два наврати се сретнуваат јавниот обвинител и одбраната, каде на тие средби предмет на дискусија се кривичната санкција, фактичката состојба како и правната квалификација. Јавниот обвинител и осомничениот со бранителот се согласуваат околу видот и висината на кривичната санкција, која е составен дел на предлог спогодбата, потпишана од двете страни и доставена до судијата на претходна постапка.
На предлог на обвинителот, осомничениот да го подмири оштетното побарување изјавено од оштетениот, осомничениот по консултација со бранителот изјавува дека оштетното побарување е превисоко определено од оштетениот и дека не е подготвен да преговара за оштетното побарување, затоа што не ево можност во овој момент да ја плати предјавената штета во бараниот износ, кој го смета за нереално висок. Смета дека во граѓанска постапка, судот кој ќе одлучува, ќе ги има во предвид неговите аргументи и ќе определи понизок износ на висината на штетата настаната од кривично правниот настан.
19. Специјалното државно обвинителство Подгорица, Р. Црна Гора достави замолница да се прибават докази – финансиска и деловна документација во врска со работење во правни лица со седиште во Р. Македонија во кои работеле државјани на Црна Гора кои се под нивна истрага. Имено, лицата со привремен престој во Р. Македонија, а кои што се предмет на истрага на обвинителството во Црна Горана водно создаде криминална организација која вршела кривични дела на фалсификување исправи и злоупотреба на службената положба од кои штетна последица настапувала во Р. Црна Гора. Во доставената замолница даден е опис на кривично правниот настан, правната квалификација според КЗ на Црна Гора и доставена е Наредбата за спроведување истрага, која ја донела Специјалното државно обвинителство. Сите доставени документи, во прилог на замолницата, се преведени на македонски јазик.
20. Државјанин на Р. Македонија во Чешката Република сторил кривично дело. Надлежните власти во Чешка преку Министерството за правда поднесуваат барање за трансфер на казнената постапка во Република Македонија, при што во прилог ги доставуваат сите докази кои што се прибрани а потребни за побрзо постапување. Осомничениот се наоѓа во Р. Македонија. Надлежниот Јавен обвинител со оглед дека предметот е во фаза на истрага, веднаш одлучува да се превземе кривичното гонење во Р. Македонија. Сите

докази што сеприложени кон барањето за трансфер на казна постапка, се преведни на македонски јазик.

21. До надлежното јавно обвинителство доставена е замолница за сослушување на сведок од страна на надлежно јавно обвинителство на Р. Турција. Кон замолницата доставени се докази од кои што делумно се преведени, делумно не се преведени и на истите недостасува печат на овластен судски преведувач. Списите во прилог на замолницата се во копија .
22. Во Р. Албанија откриена е организирана криминална група која се занимава со тешки кражби во црквени објекти (цркви и манастири) при што на противправен начин се одземаат предмети (икони и црквени реликвии), кои претставуваат културно наследство. Во полициската акција во Р. Албанија при претрес во домовите на обвинетите пронајдени се и одземени околу 1000 икони и црквени реликвии. При анализа на противправно одземени предмети – икони утврдено е дека 20 од иконите не се по потекло од Р. Албанија, а следејќи ја *modus operandi* на групата утврдиле дека групата опреирала и на територијата на западна Македонија поради што претпоставиле дека тие икони можат да имаат македонско потекло. Ваквата информација ја споделија со македонската полиција. Македонски експерт врши увид во одземените икони и реликвии и утврдува дека 20 од нив имаат македонско потекло и потекнуваат од цркви и манастири во западна Македонија . Неспорен е фактот дека две години наназад навистина биле вршени тешки кражби во овој дел од Р.Македонија и дека во таа прилика се украдени токму тие икони и црквени реликвии кои албанските експерти ги оцениле како културно наследство кое не припаѓа на Р. Албанија.
Во текот на истрагата надлежниот јавен обвинител од Р Албанија се обрати до надлежен јавен обвинител од Р.Македонија и со замолница побара докази кои се однесуваат на кражбите. Надлежниот јавен обвинител прибави записници од извршен увид на лице место во црквите и манастирите каде била извршена тешката кражба при што приувид се констатирало дека иконите и црквените реликвии се украдени од НН сторители, прибави фотодокументација сочинета на лице место, експертиза за потеклото и оригиналноста на иконите. Сите материјални докази ги достави до надлежниот јавен обвинител во Р. Албанија. Надлежниот јавен обвинител во Р.Албанија подигна обвинителен акт , при што во прилог го достави доказите добиени по замолен пат од надлежниот ЈО на Р. Македонија.
23. Две лица се јавуваат како сторители на кривично дело - Криумчарење на мигранти од чл. 418 б ст. 4 вв со ст.2 вв чл. 22 од КЗ. Имено, истите на граничниот премин Богородица на страната на Р. Македонија, заедно по претходен договор со намера да превезуваат, во две возила прифаќаат вкупно 15 мигранти, меѓу кои три малолетни, сите по потекло од Авганистан, кои истиот ден илегално преку диви премини од Р. Грција влегле во Р. Македонија. Мигрантите имале намера да го продолжат патот до СР Германија. Обвинетите откако ги прифатиле мигрантите започнале да ги превезуваат по автопатот „Александар Македонски“ при што на наплатна рампа Петровец се откриени од страна на полицијата.
По спроведената истрага, откако се прибрани сите докази и обвинетите се известени дека истрагата е завршена, еден од обвинетите изјавува дека сака да се спогоди, при што во својата одбрана дава целосно признание по однос на времето местото и начинот на кој што го сториле кривичното дело. Сключена е предлог спогодба, а судијата на претходна постапка на надлежниот суд носи пресуда врз основа на предлог спогодба и со истата го огласува за виновен. Судијата на претходна постапка на осомничениот му ја изрекува кривичната санкција содржана во предлог спогодбата. Вториот обвинет откако обвинителниот акт е стапен во сила изјавува дека се чувствува виновеноткако претседателот на советот го праша да се произнесе во однос на кривичното дело дали се чувствува виновен или не. Потоа судот ги изведува само оние докази кои се однесуваат за одлуката за санкција и носи пресуда врз основа на признание на вина на обвинетиот во текот на главната расправа.
24. Надлежните правосудни власти од Кралството Холандија преку Министерството за правда на Р. Македонија доставија замолница во кое известуваат дека против еден македонски државјанин кој престојува во Холандија и еден белгиски државјанин кој што престојува во таа држава, започната е истражна постапка поради постоење основи на сомнение дека двете лица сториле кривично дело Перење пари по чл. 420 бис од КЗ на Холандија. Во замолницата се наведени краткиот преглед на акти од кои произлегува

дека при претрес во куќа во Холандија во која живеел осомничениот македонски државјанин пронајдена е кутија со пари во висина од 200 000 евра, а во понатамошниот претрес на друго место во куќата се пронајдени 20 000 евра кои се одземени. Со оглед дека е потребно да се приберат докази за потеклото на одземените пари започната е истрага при што е сослушан осомничениот кој тврди дека парите ги добил во 2012 година како наследство од неговиот дедо во висина од 110 000 евра и дека неговата мајка му подарила стан, негов братучедму позајмил 45 000 евра. Наведува дека станот со адреса во Скопје го продал за 135 000 евра, дека договорот за продажба не бил заверен. Неговата сопруга сослушана пред надлежните холандски власти потврдила дека парите потекнуваат дел од продажба, а дел наследство.

Поради потребата од собирање докази, повикувајќи се на Европската спогодба за меѓусебна правна помош во кривични предмети, холандските власти доставија замолница да се сослуша дедото на осомничениот на околност дали навистина му подарил пари на неговиот внук и да се утврди дали навистина станот кој се наоѓа во Скопје на наведената адреса бил во сопственост на мајката на осомничениот, а потоа продаден, притоа потребно е да се утврди кога бил продаден имотот по која цена и кај кој орган е регистрирано продавањето. Замолницата заедно со дополнителните документи е преведена на македонски јазик. Сите имаат печат и потпис од овластеното лице.

Надлежниот јавен обвинител во врска со ова барање го повика дедото на осомничениот, но како истиот е на возраст од 80 години и болен, ја сослуша неговата снаа која се грижи за сведокот, а воедно и се обрати до Секторот за финансиски криминал на МВР на РМ- ЦПС, ОСОСК, кои прибараа докази согласно на барањата кои што потоа беа доставени до надлежните власти во Холандија за да им послужат во постапката.